

УДК 336.322:1

Н. В. Проць

кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансів та оподаткування
Східноєвропейський національний університет
імені Лесі Українки, м. Луцьк

В. І. Проць

Східноєвропейський національний університет
імені Лесі Українки, м. Луцьк

ІНСТИТУЦІЙНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ФОРМУВАННЯ БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ

В статті обґрунтовано сутність та структура інституційного середовища формування бюджетної політики на місцевому рівні. Розкрито зміст інституту бюджетної політики на місцевому рівні з позиції інституційного підходу, визначено, що інституційне середовище бюджетної політики формує умови для діяльності органів влади, включає формальні правила, неформальні (традиційні) норми, визначає чинники, згідно з якими відбувається визначення бюджетних пріоритетів відповідної території та формується поведінка суб'єктів бюджетних відносин на місцевому рівні.

Встановлено, що необхідною умовою удосконалення інституційного середовища бюджетної політики на місцевому рівні є співпраця органів місцевого самоврядування, громади та бізнесу спрямована на забезпечення сталого розвитку територіальних громад.

Ключові слова: інституційне середовище, бюджетна політика на місцевому рівні, бюджетні ресурси, формальні та неформальні норми права, органи місцевого самоврядування.

Prots N. V., Prots V. I. THE INSTITUTIONAL ENVIRONMENT OF IMPLEMENTATION OF BUDGET POLICY AT LOCAL LEVEL

In article substantiated the essence and structure of the institutional environment of formation of budget policy at the local level. Is contented institute of budget policy at the local level with the position of the institutional approach, authors determined that the institutional framework of fiscal policy forms conditions for the activities of the authorities, involves formal rules, informal (traditional) rules determining factors under which budget priorities are the detection of the relevant territory and formed the behavior of intergovernmental relations at the local level.

Established that a prerequisite of improvement of the institutional environment of fiscal policy at the local level is the cooperation of local governments, communities and businesses aimed at ensuring sustainable development of local communities.

Key words: institutional environment, fiscal policy at the local level, budgetary resources, formal and informal rules of law, local governments.

Дослідження інституційних основ бюджетної політики на місцевому рівні визначає діяльність інституту органів місцевого самоврядування у сфері формування та використання бюджетних коштів, вимагає створення інституційного середовища, яке забезпечує його функціонування через інструментарій та підвищує ефективність бюджетного регулювання соціально-економічного розвитку регіону. Саме інституційне середовище має принципове значення на шляху України до побудови демократичного державотворення, розбудови громадянських інститутів та формування ефективної бюджетної політики на місцевому рівні.

Основами формування і реалізації бюджетної політики органів державної та місцевої влади присвятили свої праці українські вчені, серед яких: Л. Бабич, Й. Бескид, Т. Бондарук, С. Буковинський, В. Дем'янишин, В. Зайчикова, М. Карлін, О. Кириленко, С. Реверчук, А. Чухно, І. Луїна, Л. Лисяк, К. Павлюк, Г. Старостенко, Л. Тарангул, І. Усков та інші. Разом з тим, слід зазначити, що в теорії та практиці державних фінансів питання інституційних перетворень залишаються недостатньо розробленими в напрямку визначення інституційного

середовища формування бюджетної політики на локальному рівні. Саме його невирішеність є одним із головних чинників, що негативно впливає на формування бюджетних відносин між суб'єктами бюджетної політики.

Метою статті є дослідження та обґрунтування сутності та структури інституційного середовища формування бюджетної політики на місцевому рівні.

Сферою функціонування інституту бюджетної політики є інституційне середовище. В концепціях інституціоналістів дослідження інституційного середовища розвиваються у кількох напрямках. Теорія суспільного вибору вивчає інституційне середовище діяльності індивідів і організацій у суспільному секторі та акцентує увагу на витратах, що пов'язані з діяльністю держави. Теорія трансакційних витрат розглядає вплив інституційного середовища на витрати, що пов'язані з укладанням контрактів і функціонуванням інституцій. Теорія прав власності досліджує інституційне середовище економічних організацій, причому акценти зміщуються на одержання виграшу від чіткої специфікації прав власності. Теорія контрактів також дає змогу аналізувати вплив інституційного середовища на

процеси укладання і виконання контрактів. У цьому разі домінуючими є «правила гри», що базуються на формальних (конституційних) правилах. Теорія організацій, хоча й відрізняється від інших напрямів, отримала свою назву завдяки ідеям [1, с. 92-97]. Так, на думку О. Вільямсона, «інституційне середовище – це правила гри, що визначають контекст, в якому відбувається економічна діяльність» [2, с. 38]. Л. Девіс і Д. Норт інституційне середовище трактують як «сукупність основоположних політичних, соціальних і базових правових норм, що регулюють економічну і політичну діяльність (правила, які регулюють вибори, визначають права власності і контрактні права є прикладами базових таких правил» [3, с. 133]. На думку А. Олейника, інституційне середовище (економічна конституція, інституційна структура економіки, інституційні межі) – це характеристики зовнішнього середовища, які є значущими для економічної діяльності, сукупність цінностей, формальних і неформальних норм, що впливають на співвідношення стимулів у діяльності і обумовлюють досягнення мінімальної згоди між людьми [4]. Такої позиції дотримується й академік А. Чухно: «...формальні інститути як найбільш загальні і принципові з точки зору функціонування і розвитку економіки визначають характер неформальних інститутів» [5, с. 5].

Вищезазначене дає підстави стверджувати про актуальність і значущість вивчення інституційного середовища бюджетної політики на місцевому рівні, оскільки визначає вектор соціально-економічного розвитку території та виробляє взаємовідносини між суб'єктами бюджетної політики. Основним елементом інституційного середовища є норма, тобто стандарти поведінки, встановлені суспільством у формі погодження, суспільної стратегії, правил. Система соціальних норм охоплює різні групи норм, які взаємодіють, доповнюють одна одну в процесі регуляції суспільних відносин: економічні, політичні, правові, релігійні, корпоративні норми тощо [6, с. 34-37].

У процесі реалізації бюджетної політики на місцевому рівні теорія інституціоналізму повинна відображати соціально-економічний стан території, враховувати історичні традиції, рівень правової організації й систему ціннісних орієнтирів суспільства, що дає змогу визначити складові, які регулюють бюджетні відносини між її суб'єктами. Отже, на нашу думку, інституційне середовище бюджетної політики на місцевому рівні формує умови для діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, включає формальні правила, неформальні (традиційні) норми, визначає чинники, згідно з якими відбувається визначення бюджетних пріоритетів відповідної території та формується поведінка суб'єктів бюджетних відносин на місцевому рівні. Тобто інституційне середовище бюджетної політики включає такі елементи: механізм та інструменти його реалізації, організаційне, інформаційне та нормативно-правове забезпечення, чинники, що впливають та формують середовище.

Основним засобом реалізації бюджетної політики, що діє в межах інституційного середовища, є

бюджетний механізм, який передбачає застосування спеціальних методів, форм, способів, важелів мобілізації, розподілу та використання бюджетних коштів – інструментів державного регулювання економіки у сфері бюджетних відносин [7].

Бюджетна політика, як суспільно-економічний інститут, містить систему механізмів, правил взаємодії держави з економічними суб'єктами. Існування інституту бюджетної політики зумовлено появою бюджету в процесі розвитку суспільства. Ми вважаємо, що дискусійним аспектом у дослідженнях Л. В. Лисяк є віднесення до інституту бюджетної політики інституту доходів місцевих бюджетів (а в його складі – інституту податків й неподаткових надходжень), видатків, інституту місцевих запозичень, трансфертів [8]. На нашу думку, для функціонування зазначених інститутів існує єдине інституційне правове поле, що регламентує економічну поведінку суб'єктів економіки, правила формування, затвердження і виконання місцевих бюджетів, організаційне та інформаційне забезпечення, тому доцільно їх розглядати як складові елементи інституту бюджету. Таким чином, зміст інституту бюджетної політики на місцевому рівні з позиції інституційного підходу дає можливість розглядати її як сукупність формальних та неформальних норм та заходів, які визначають взаємодію учасників бюджетних відносин та забезпечують формування та використання бюджетних ресурсів, необхідних для виконання власних та делегованих повноважень органами місцевого самоврядування та забезпечення сталого розвитку. Головна перевага інституційного підходу полягає в тому, що він дає змогу подолати тенденції до «політизації» бюджетного процесу та будувати взаємовідносини суб'єктів бюджетної політики на демократичному підґрунті.

Інститут бюджетної політики на місцевому рівні діє в межах інституту місцевого самоврядування, розвиток якого є необхідною умовою функціонування будь-якого демократичного суспільства, оскільки під ним розуміється право та реальна здатність управляти бюджетними ресурсами в інтересах місцевого населення. Місцеве самоврядування є самостійним інститутом публічної влади, відокремленим від державної влади. Згідно зі ст. 60 Закону України «Про місцеве самоврядування» визначено, що органам місцевого самоврядування належать: право комунальної власності на рухоме і нерухоме майно, доходи місцевих бюджетів, інші кошти, природні ресурси, підприємства, установи й організації, в тому числі банки, страхові компанії, а також пенсійні фонди, частка в майні підприємств, житловий фонд, нежитлові приміщення (заклади культури, освіти, спорту, охорони здоров'я, науки, соціального страхування та інше майно) і майнові права, рухомі та нерухомі об'єкти, визначені відповідно до закону як об'єкти права комунальної власності, а також кошти, отримані від їх відчуження [9]. Держава гарантує організаційно-правову, матеріальну та фінансову основи місцевого самоврядування.

Органи місцевого самоврядування через інститут бюджету реалізують покладені на них функції та

завдання в межах власних та делегованих повноважень. Інститут місцевих бюджетів є основою перерозподілу ресурсів відповідно до суспільних потреб території та виступає як інструмент, що впливає на сукупність економічних і соціальних процесів; формується й реалізується в умовах інституційного середовища суспільства та взаємодіє з ним і тісно пов'язаний з іншими інститутами й механізмами їх реалізації.

Організаційне забезпеченням бюджетної політики є сукупністю державних і недержавних інституцій, які формують правові, організаційні та економічні умови, необхідні для її проведення. На думку вчених І. Я. Чугунова, Л. В. Лисяк, організації можуть бути різноманітними: політичні організації, парламент, державні установи, уряд, економічні структури, громадські організації, домогосподарства, профспілкові організації, підприємства, навчальні заклади. Взаємодія інститутів і організацій визначає напрям інституційних змін у бюджетній та інших сферах [8, с. 3-11].

Структуризація інституційного середовища бюджетної політики може бути реалізована як за просторовою, так і за функціональною ознаками. З погляду просторової ознаки проведення бюджетної політики на місцевому рівні можна виділити інституційне середовище, в якому розгортається діяльність інституту місцевого самоврядування на: мезорівні (для обласних, районних рад); мікрорівні (для сільських, селищних та міських рад). За функціональною ознакою можна виділити інституційне середовище у сфері доходів, витратків, міжбюджетних відносин, місцевих запозичень.

Правові, економічні й організаційні основи формування основних напрямів бюджетної політики на державному рівні визначено Бюджетним кодексом України. Для вироблення узгоджених заходів у забезпеченні реалізації стратегії економічного і соціального розвитку країни, формування бюджетних індикаторів на наступний бюджетний рік, цілей та завдань бюджетної політики органів місцевого самоврядування Уряд щорічно розробляє Основні напрями бюджетної політики відповідно до цілей соціально-економічної політики держави та положень Конституції України, програм діяльності Кабінету Міністрів України та інших нормативно-правових актів.

Послідовність реалізації бюджетної політики органів місцевого самоврядування відповідно до чинного законодавства можна представити через процес підготовки місцевого бюджету. В основу організації складання проектів місцевих бюджетів органів місцевого самоврядування покладено такі завдання: визначення основних заходів щодо формування та реалізації бюджетної політики; дотримання правил, принципів щодо підготовки бюджету та бюджетних запитів. Неузгодженість окремих положень чинного законодавства є серйозною перешкодою для формування та розвитку інституту місцевого самоврядування. Значна кількість нормативно-правових актів, що врегульовують відносини у сфері місцевого самоврядування, не приведені у відповідність до положень Конституції

України. Для усунення дублювання повноважень органів місцевого самоврядування та органів державної влади слід визначити коло питань, суспільних послуг, за які відповідає той чи інший орган влади, а також передати у його відання об'єкти загальнодержавної та комунальної власності, необхідні для виконання поставлених завдань.

Як засвідчує практика формування та реалізації бюджетної політики органів місцевого самоврядування, нині виникли такі негативні тенденції: втручання органів виконавчої влади у діяльність місцевого самоврядування; невизначеність питань перспективного розвитку територіальних громад; ускладненість процедур самостійної реалізації місцевої політики для районних та обласних рад (зумовлено відсутністю права створювати виконавчі комітети); політизація місцевих рад (за рахунок поширення практики зрощування місцевої партійної еліти з представниками місцевої бізнес-еліти, що сприяє реалізації конкретних приватногосподарських інтересів останніх у процесі розподілу та використання місцевих ресурсів); нерівномірність представництва районів і міст в обласних радах унаслідок запровадження пропорційної виборчої системи, (на практиці, як правило, найбільшим є представництво інтересів обласного центру).

У процесі проведення бюджетної політики формальні інституції можуть бути ефективними тільки за умови їх принципової узгодженості з неформальними, особливо з основними морально-етичними нормами та цінностями. Відповідно, результативність та ефективність проведення бюджетної політики на місцевому рівні значною мірою залежить від того, яких з цих правил дотримуються органи місцевого самоврядування. Якщо формальні правила визначають одне, а на практиці відбувається інше – бюджетна політика буде неефективною.

Основним чинником інституційного середовища формування та реалізації бюджетної політики є правовий, який визначає законодавчо-нормативну базу формування бюджетної політики, а саме – конституційні основи місцевого самоврядування, законодавчі, підзаконні нормативно-правові та локальні нормативно-правові акти в галузі місцевого самоврядування в Україні, а через прийняття відповідних рішень можуть впливати на соціально-економічні процеси.

Політичні чинники визначають структуру та функціонування політичних інститутів у бюджетній сфері. Відсутність політичної стабільності, розробки основних завдань бюджетної політики на місцевому рівні, значний рівень політизованості більшості економічних рішень призводять до значної фінансової залежності органів місцевого самоврядування від трансфертів з державного бюджету. В ході розгляду проектів місцевих бюджетів узгоджуються інтереси різних бізнес-груп та політичних партій.

Економічні чинники визначають пріоритетність тактичних цілей бюджетної політики. Такими чинниками є: обсяги промислової продукції, інвестицій, інновацій, результати діяльності в

основних галузях промислового та сільськогосподарського виробництва. Важливим чинником є й обсяги тіньових доходів, що здійснює значний вплив на достовірність визначення податкового потенціалу території. Сьогодні легалізацію та обмеження тіньових доходів можна розглядати як перспективне джерело податкових надходжень до бюджету, за умови удосконалення чинного законодавства та підвищення контролю за його виконанням. За оцінками експертів Світового банку, тіньова економіка України становить 50% реального сектора економіки; в тіньовому секторі працює велика кількість осіб, які, будучи офіційно зареєстрованими, декларують істотно занижені доходи [10, с. 145].

Соціальні чинники включають рівень доходів, інфраструктурну забезпеченість, якість життя населення, рівень безробіття, соціальний захист та соціальні гарантії. Визначення впливу податкової культури потребує особливої уваги та вивчення. Податкова культура – це узагальнена характеристика свідомості людини, що виробляється в процесі навчання та виховання, відображає рівень розвитку та набуті переконання щодо необхідності сплати податків. Як підтверджує досвід роботи податкових органів, високий рівень податкової культури може збільшити обсяги податкових надходжень у бюджет, оскільки свідомість платників в даному випадку буде направлена на розвиток суспільства і формування добробуту населення [11, с. 89-91].

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших наукових розвідок у даному напрямку. З позиції інституційного підходу зміст інституту бюджетної політики на місцевому рівні слід розглядати як сукупність формальних та неформальних норм та заходів, які визначають взаємодію учасників бюджетних відносин та забезпечують формування та використання бюджетних ресурсів. Формування бюджетної політики відбувається в межах інституційного середовища складовими елементами якого є: 1) норми та правила поведінки (формальні: нормативно-правові акти; структура, функції та повноваження органів місцевого самоврядування; неформальні: історичні та національні традиції, звичаї, договори, угоди, добровільно взяті на себе норми поведінки, неписані кодекси честі, гідності, професійної самосвідомості, рівень освіти та культури ін.; 2) рівні: мезорівні (для обласних, районних рад); мікрорівні (для сільських, селищних та міських рад) 3) сфери (доходів; видатків; міжбюджетних відносин; місцевих запозичень); 4) механізм (методи, інструменти, інформаційне забезпечення; організаційне забезпечення; нормативно-правове забезпечення; 5) чинники (правові; політичні; економічні; соціальні).

Бюджетний механізм діє в межах інституційного середовища бюджетної політики й охоплює інструменти, за допомогою яких реалізується бюджетна політика. Використовуючи фінансові інструменти та важелі в межах інституційного середовища, органи місцевого самоврядування акумулюють фінансові ресурси, необхідні для виконання власних та делегованих повноважень,

впливають на соціально-економічний розвиток адміністративно-територіальних одиниць, забезпечують раціональне використання обмежених природних ресурсів та забезпечують досягнення бюджетних пріоритетів на місцевому рівні. Отже, проведенню ефективної бюджетної політики на місцевому рівні сприятиме розвинуте інституційне середовище з відповідним інституційно-правовим, організаційним, інформаційним та інфраструктурним забезпеченням. Відтак, перспективами подальших наукових розвідок у даному напрямку має бути подальший науковий супровід формування інституту та необхідності удосконалення інституційного середовища бюджетної політики на місцевому рівні, в яких співпраця органів місцевого самоврядування, громади та бізнесу спрямована на забезпечення сталого розвитку територіальних громад.

Список використаних джерел:

1. Коваленко Ю. М. Сутність інституційного середовища фінансового сектора економіки / Ю. М. Коваленко // *Економічний вісник Донбасу*. – 2011. – № 1 (23). – С. 92–97.
2. Уильямсон О. *Экономические институты капитализма. Фирмы, рынки, отношенческая контрактация* / О. Уильямсон. – СПб. : Лениздат, 1996. – 702 с.
3. Davis L. *Institutional Change and American Economic Growth: A First Step towards a Theory of Institutional Innovation* / L. Davis, D. North. – *Journal of Economic History*. – 1970. – Vol. 30. – № 1. – S. 131–149.
4. Олейник А. *Институциональная экономика* / А. Олейник. – М. : ИНФРА-М, 2002. – 416 с.
5. Чугунов І. Я. *Бюджетна система в інституційному середовищі суспільства* / І. Я. Чугунов, Л. В. Лисяк // *Фінанси України*. – 2009. – № 11 (168). – С. 3–11.
6. Яроміч С. *Інституційне середовище взаємодії бізнесу і влади* / С. Яроміч, О. Діденко // *Ефективність державного управління : зб. наук. праць*. – 2011. – Вип. 26. – С. 34–37.
7. Куценко Т. Ф. *Бюджетно-податкова політика : навч.-метод. посіб. [для самот. вивч. дисц.]* / Т. Ф. Куценко. – К. : КНЕУ, 2002. – 256 с.
8. Лисяк Л. В. *Бюджетна політика у системі державного регулювання соціально-економічного розвитку України : моногр.* / Л. В. Лисяк. – К. : ДННУ АФУ, 2009. – 600 с.
9. Закон України “Про місцеве самоврядування в Україні” від 21.05.1997 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/>
10. Крупка М. І. *Роль податку з доходів фізичних осіб у формуванні фінансових ресурсів України* / М. І. Крупка, О. Т. Замасло // *Становлення доктрини фінансової системи України : моногр.* / за ред. С. І. Юрія, О. М. Десятнюк. – Тернопіль : Екон. думка, 2008. – 192 с.
11. Исхакова Ф. С. *Определение основных факторов налогового потенциала* / Ф. С. Исхакова, Ю. С. Горобец // *Региональная экономика: теория и практика*. – 2007. – № 7 (46). – С. 88–91.

References

1. Kovalenko, Y. M. (2011). *Sutnist' instytutsijnoho seredovyscha finansovoho sektora ekonomiky [Essence institutional environment of the financial sector]. Ekonomichnyj visn. Donbasu – Economic Visn. Donbass. 1 (23). 92-97 [in Ukrainian].*
2. Williamson, O. (1996). *Ekonomycheskye ynstytuty kapytalyzma. Fyrmu, rynky, otoshencheskaia kontraktatsiya*

[Economic institutes of capitalism. Firms, markets, relation contraction]. Saint Petersburg: Lenizdat [in Russian].

3. Davis, L. North D. (1970). *Institutional Change and American Economic Growth: A First Step towards a Theory of Institutional Innovation – Journal of Economic History*. Vol. 30. – 1. 131–149 [in Angliyan].

4. Oleinik, A. (2002). *Ynstytutsyonal'naia ekonomyka [Institutional Economics]*. Moscow: INFRA-M [in Russian].

5. Chugunov, I. (2009). *Biudzhetna systema v instytutsijnomu seredovyschi suspil'stva [The budget system in the institutional environment of society]*. *Finansy Ukrainy – Finance of Ukraine*, 11 (168), 3–11. [in Ukrainian].

6. Yaromich, S. , Didenko, A. (2011). *Instytutsijne seredovysche vzaïemodii biznesu i vlady [Institutional environment interaction between business and government]*. *Efektivnist' derzhavnogo upravlinnia [The efficiency of public administration]*. Vol. 26. p. 34-37. [in Ukrainian].

7. Kutsenko, T. F. (2002). *Biudzhetno-podatkova polityka [Fiscal policy]*. Kyiv: Kyiv National Economic University [in Ukrainian].

8. Lysyak, L. V. *Biudzhetna polityka u systemi derzhavnogo rehuliuвання sotsial'no–ekonomichnoho rozvytku*

Ukrainy [Fiscal policy in the state regulation of social and economic development of Ukraine] Kyiv: DNNU AFU [in Ukrainian].

9. *Zakon Ukrainy “Pro mistseve samovriaduvannia v Ukraini” vid 21.05.1997. [Law of Ukraine "About Local Government in Ukraine" from 21.05.1997]*. zakon4.rada.gov.ua. Retrieved from <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/> [in Ukrainian].

10. Krupka, M. I. (2008). *Rol' podatku z dokhodiv fizychnykh osib u formuvanni finansovykh resursiv Ukrainy [The role of tax from income of individuals in shaping the financial resources of Ukraine]*. In S. Yuriy. A. Desyatnyuk (Ed.), *Stanovlennia doktryny finansovoi systemy Ukrainy [Formation doctrine financial system of Ukraine]*. Ternopol: Economic dumka TNEU [in Ukrainian].

11. Ishakova, F. S., Gorobets, Y. S. (2007). *Opredefenye osnovnykh faktorov nalohovoho potentsyala [Determination of major factors of tax potential]*. *Rehyonal'naia ekonomyka: teoriya y praktyka. – The regional Economy : Theory and Practice*, 7 (46), 88-91. [in Russian].

УДК 332.122

О. Р. Кондра

старший викладач

Прикарпатського інституту імені М. Грушевського

Приватне акціонерне товариство

«Вищий навчальний заклад

«Міжрегіональна Академія управління персоналом», м. Львів

ПРОБЛЕМИ ІНСТИТУЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕГІОНАЛЬНОГО ПРОДОВОЛЬЧОГО РИНКУ

У статті розглянуто проблеми державного регулювання регіонального продовольчого ринку та удосконалено систему формування інституційно-організаційного забезпечення регіонального продовольчого ринку, що дозволило розкрити його характерні взаємозв'язки з інститутами регіональної інформаційної політики та ринковими і регуляторними механізмами економічного розвитку в процесі ринкової еволюції. Запропоновано напрями удосконалення інституційного забезпечення ефективного функціонування регіонального продовольчого ринку.

Ключові слова: регіональний продовольчий ринок, державне регулювання, споживачі, виробники, органи влади, інститути, нормативно-правові акти.

Kondra O. PROBLEMS OF INSTITUTIONAL SUPPORT OF REGIONAL FOOD MARKET

In the article the problem of state regulation of regional food market and improved system of Institutional and organizational support regional food market has revealed its characteristic relationships with regional institutions and market information policy and regulatory mechanisms of economic development in the market evolution. Directions improving institutional support effective functioning of regional food market.

Keywords: local food market, government regulation, consumers, manufacturers, governments, institutions, regulations.

Однією з головних причин кризових явищ на продовольчому ринку залишається недосконала і малоефективна система державне регулювання. На сьогоднішній день законодавча база щодо стимулювання та розвитку регіонального продовольчого ринку досить слабка. Державні органи влади діють автономно, орієнтуючись на вирішення своїх тактичних завдань, взаємодія між різними гілками державної та місцевої органами влади в сфері управління регіональним продовольчим ринком досить часто носить стихійний характер.

Дослідженням у цій сфері присвячена значна кількість наукових робіт таких учених, як Т. В. Гайдай, О. М. Могильний, І. Р. Михасюк, В. М. Філоненко, Г. В. Червко, В. В. Юрчишин та ін. На їх думку, сучасну систему органів державного регулювання в Україні, у тому числі в аграрній сфері, характеризують: формальна наявність атрибутів ринку; надмірна концентрація влади і власності в політичних, регіональних і галузевих олігархічних угрупованнях; домінування фінансово-промислової та адміністративно-управлінської еліти; консервація окремими державними структурами ознак віджилої